N°. 502. 1855.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 5 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

Wij ontvangen heden het eerste No. van de nieuwe serie van *de Indiër*, die met den aanvang van dit jaar tweemalen 's weeks verschijnt. Dit bewijs, dat het dagblad, aan de belangen onzer koloniën gewijd, meer en meer deelneming en sympathie ondervindt, verheugt ons in het belang van de beginselen, die er in worden voorgestaan.

Minder, evenwel, kunnen wij ons met het denkbeeld der redactie vereenigen, om nu ook „deel te nemen aan de politiek van den dag.” Wij gelooven, dat *de Indiër* blijven moet wat het blad altijd is geweest: eene specialiteit voor de koloniale aangelegenheden.

Terwijl wij de vrijheid nemen, dezen welmeenenden wenk te geven, is het ons nogtans aangenaam te kunnen betuigen, dat de eerste stap, door *de Indiër* op het gebied der algemeene politiek gedaan, een *gelukkige stap* mag genoemd worden; want de vrucht daarvan zal toegejuicht worden door ieder, die het hart van vaderlandsliefde warm voelt kloppen, zonder dat het door valsche voorstellingen daartoe behoeft te worden opgewekt.

De Indiër, waarvan de redactie blijkbaar een actief aandeel in de krijgsgebeurtenissen van 1830 en later heeft genomen, bespreekt de poëtische tirade van den Minister van Oorlog, in de Tweede Kamer over den *tiendaagschen veldtogt* uitgesproken, die evenwel, gelijk de meeste dichterlijke beelden, schromelijk aan de geschiedkundige waarheid heeft te kort gedaan. Om het „stelsel van volharding” te verdedigen, dat het bloed en de welvaart der Natie heeft gekost, stelde de Min. van Oorlog Nederland in 1830 vóór, als staande voor het aangezigt van Europa met bezoedelde eer, ofschoon die *smet* enkel in de verbeelding des Ministers heeft bestaan. Hoe „meesterlijk” de heer VAN DAM die tirade dan ook gevonden hebbe: wij hebben er, van het eerste oogenblik, medelijdend de schouders voor opgehaald, en het veeleer beklaagd, dat de Nederlandsche Natie, om het geluk te bezitten voortaan bijkans 12 millioenen voor oorlog te betalen, daarenboven in de Landsvergadering uit den mond eens Ministers moest hooren van *hare bevlekte eer*, die, door de gebeurtenissen van 1830, veeleer te schitterender is uitgeblonken.

Gaarne bevelen wij dan ook in de belangstellende aandacht onzer lezers, het alles afdoende antwoord aan, dat *de Indier* den Minister van Oorlog geeft, hoezeer zij dan ook met ons, niet *elke uitdrukking*, die gebezigd is, goedkeuren.

Wij hebben niet de minste reden, om onze denkwijze te verbergen onder niets zeggende of dubbelzinnige, zoogenaamde parlementaire phrasen; de minister heeft die verschoonende spreekwijze door de bovenstaande redevoering ook verbeurd, want nimmer voorzeker is door een minister grooter misbruik gemaakt van een beroep op de geschiedenis, om de gemoedelijkheid der vertegenwoordiging op te wekken en te verrassen, dan door den minister van oorlog.

Gesteld eens, het gezegde van den minister behelsde *waarheid*, dat *Nederlander* en *lafaard* in 1830 door geheel Europa voor *synoniem* ware verklaard! Dan vragen wij nog: of het een minister van oorlog en oud-officier van het leger in 1830 voegde, in 's lands vergaderzaal openlijk die oude wonde open te rijten, en waarom? om de eer van Nederland te verdedigen? Geenszins; maar om aan de vergadering eene som te ontwringen voor zijn departement, waarvan nagenoeg niemand het nut der besteding wilde of konde bevroeden?

Aan elken Nederlander, en vooral aan elk oud-officier, vragen wij, of hun bij het lezen dezer woorden niet dat zelfde gevoel van verontwaardiging en walging bezield heeft, dat wij bespeurden, toen wij die woorden door den minister hoorden uitspreken?

Maar wij hebben met dien minister eene geheel andere rekening te vereffenen! Hij heeft gezegd: *dat men in geheel Europa gezegd heeft*, dat *Nederlander en lafaard* synoniem was!

Wij voor ons verklaren, dat dit gezegde van den minister van oorlog ONWAAR is!

Wij hebben de eer genoten, den veldtogt van 1830 zoowel, als den tiendaagschen veldtogt, in militaire dienst bij te wonen; bij de expeditie naar Maastricht onder den Hertog van Saxen-Weimar waren wij tegenwoordig. Wij weten nu niet, waar destijds de heer Forstner van Dambenoy was, dan, of hij er wel in het geheel bij geweest is; maar wel weten wij, dat, indien verraad, en desertatiën *en corps* van officieren en soldaten geregelde operatiën doelloos en goede uitkomsten onmogelijk maakten, er echter evenmin in de algemeene leiding onder Z. K. H. den prins Frederik der Nederlanden, als in de bijzondere gevechten of andere voorvallen de geringste reden kon gevonden worden, om onze troepen van ongeschiktheid, veel minder van lafhartigheid te beschuldigen.

Maar wij hebben ook, destijds en tot heden toe, de dagbladliteratuur in het algemeen, en de militaire geschriften van Engeland, Frankrijk en Duitschland gelezen en bestudeerd, en nergens hebben wij eene beschuldiging gevonden van eene enkele daad van *lafhartigheid*, veel minder van synonimiteit van *Nederlander en lafaard.*

Wij weten nu niet, of de heer Forstner van Dambenoy destijds en later liefhebberij gevonden heeft, eenige Belgische pamphletten te lezen, en daaruit de bewering te putten, die hij, 24 jaren later, in de Kamer met zoo veel zwier in het midden bragt. Maar wij tarten hem, die bewering door een *enkel* degelijk militair-geschrift te staven. Zoo lang dit niet geschiedt, protesteeren wij als publicist, als oud officier en medecombattant van 1830, tegen de gezegden van den minister van oorlog in de zitting van den 15 December, en verklaren haar voor *onwaar*, uit de lucht gegrepen, en onwaardig in den mond van een Nederlandsch officier.

De Minister van oorlog heeft verder gezegd.

Dat de tiendaagsche veldtogt die *onverdiende vlek*, maar die toch *eene vlek was*, heeft uitgewischt.

Die tweede bewering, die de oorzaak en de uitkomst van den tiendaagschen veldtogt in een nieuw licht vertoont, is even *onwaar*, als de eerste.

Indien dus, door billijkheid der conferentie in Londen, in Junij 1831, de vrede tusschen België en Nederland ware tot stand gekomen, dan ware, volgens den minister, de som van 200 millioenen bespaard, maar een vlek op den Nederlandschen naam gebleven. Wij herhalen het, dit is *onwaar:*

De tiendaagsche veldtogt was niet noodig tot het uitwisschen van eene vlek, die nergens, dan misschien in de verhitte verbeelding van den minister, bestond, die veldtogt is ook ondernomen, om tegen de onbillijkheid der 18 artikelen door de ultima ratio, de wapenen, te protesteren, maar niemand heeft daarbij gedacht aan het uitwisschen van eene vlek op den Nederlandschen naam. Het bombardement van Antwerpen in October 1830 en van Speijk op 3 Februarij 1831 hadden reeds lang aan de wereld verkondigd, dat men, in spijt van verraad en vreemde ondersteuning, den Nederlander niet eens ongestraft gering schatten, veel minder kan *aanranden;* daar was geen tiendaagsche veldtogt meer toe noodig.

Maar indien wij nu die historische onwaarheden gerectifieerd hebben, wij zijn overtuigd, dat die door den minister van oorlog niet zijn verkondigd met een bepaald voornemen, om de Kamer door onwaarheden te imponeren, maar dat die veeleer zijn voortgekomen uit de verwarde denkbeelden van dezen officier omtrent hetgeen de ware eer uitmaakt, en wat op die eer eene vlek kan werpen. Het bewijs daarvoor vinden wij in de woorden van den minister, boven aangehaald: ten eerste; waar hij zegt:

Dat de tiendaagsche veldtogt die *onverdiende vlek, maar die toch eene vlek was*, heeft uitgewischt;

Dat eene *onverdiende vlek* desniettemin *eene vlek*, in den abstracten zin, van gepast eergevoel zijn zoude, houden wij voor nonsens, maar dat eene *onverdiende vlek*, eenige opoffering zoude waardig zijn, om die uit te wisschen, dit schijnt ons nog grootere onzin, maar evenwel overeenkomstig met de tooneelen van opvliegendheid, die men herhaalde malen in de Kamer door den minister van oorlog heeft zien vertoonen, en die nimmer tot iets anders, dan tot het schouder ophalen van elk verstandig en bedaard beoordeelaar geleid hebben.

Indien eindelijk de minister van oorlog gezegd heeft (zie het slot der aangehaalde zinsnede): „Geld, mijne heeren, kan men „altijd weder krijgen; maar de *verloren* eer niet meer!” dan vragen wij, of dit niet de kroon is van den onzin, die door dezen spreker in de Kamer is ter berde gebragt?

Hadden wij *voor* den tiendaagschen veldtogt onze eer *verloren?* Zoo *neen*, waartoe dan het gezwets van den minister? zoo *ja*, dan zoude ons de opoffering van 200 millioenen voor den tiendaagschen veldtogt toch niet geholpen hebben; want te regt zegt de minister: *verloren eer kan men nimmer herwinnen!* en wij voegen er bij:

Het leger, dat in 1830 de eer van Nederland heeft verdedigd, *eene eer*, waarop door niemand immer eene blaam is geworpen, heeft, tot behoud van die eer, evenmin den tiendaagschen veldtogt noodig gehad, als nu nog de onware en in elk opzigt ongepaste voorstellingswijze van den minister van oorlog over het gebeurde in 1830 en 1831.

Zou de *Nederlander*, bijv., die met de verdediging des Ministers van Oorlog zoo zeer is ingenomen, maar steeds van de „nationale eer” en de „nationale waardigheid” gewaagt, niet eens zijn gevoelen willen zeggen over het punt in geschil?

Wat, bijv., zou *meer* strekken om die eer en die waardigheid te vernederen: wanneer men niet overtuigd is, dat in tijd van vrede de Natie eene som betale, hare krachten verre te boven gaande, dan wanneer men, om die som te erlangen, zich voor het oog van Europa tot echo maakt van schotschrijvers, die destijds als *muitelingen* werden uitgekreten en er zich op toelegden, den Nederlandschen naam te brandmerken?

Op den 22 November schreef het blad uit de residentie: „*Niet alleen* uit een politiek, *maar ook* uit een „*finantiëel* oogpunt achten wij ons verpligt *te waar-„schuwen* tegen elken onvoorzigtigen greep in het be-„lastingstelsel. De staat van 's Rijks geldmiddelen is „eerst sedert weinige jaren, gelukkig verbeterd. Het „finantieel evenwigt is hersteld. De uitgaven worden „door de inkomsten gedekt. Men mag zich in over-„schotten verheugen. Het is voor elk Ministerie eene „aangename taak, om in zulke omstandigheden met „voorzigtigheid en bedachtzaamheid, langzamerhand „tot vermindering van lasten te besluiten. Het is ech-„ter pligt dit te doen met de meest mogelijke omzig-„tigheid, ten einde geene aanleiding te geven, dat het „evenwigt van uitgaven en inkomsten spoedig weder „zou worden verbroken, en men zich ras zou moeten „beklagen, over hetgeen er geschied was. Daarbij komt „nog, dat het zoo even bedoelde evenwigt, alleen steunt „en gegrond is op eene aanzienlijke bijdrage uit de „geldmiddelen der Overzeesche bezittingen, die op on-„geveer *f* 15,000,000 geschat wordt. Die bijdrage staat „niet zoo onwankelbaar vast en hangt van vele wissel-„valligheden af. In vroegere jaren werd er dan ook te „regt op aangedrongen, dat men eerst zorg dragen „moest, dat 's Rijks geldmiddelen niet zoo afhankelijk „waren van die koloniale bijdragen. In den laatsten „tijd echter heeft men dat voorname punt al meer en „meer over het hoofd gezien, ten einde maar tot ver-„mindering van lasten te kunnen geraken. Wij vreezen, „dat men vroeg of laat zich over dien misstap bitter „zal moeten beklagen.”

En toch lezen wij op 10 December: „*Er kan iets „geschieden.* Men kan een eersten stap doen, die bij „gunstige omstandigheden *spoedig* door meerdere kan „worden achtervolgd; maar tot eene onbedachtzame „vermindering te besluiten, zou onverantwoordelijk we-„zen en de grootste belangen van het Vaderland op „het spel zetten. Wij hebben het pligt geoordeeld nog „eenmaal op deze zaak terug te komen en te doen zien, „waarin het verschil tusschen de voorstellen eigenlijk „bestaat.”

Het verlies, dat de schatkist *op den duur* kan lijden, bedraagt:

a. volgens het voorstel der vijf leden *f* 2,600,000;
b. volgens het voorstel der drie leden *f* 1,325,780;
c. volgens het voorstel van de Regering *f* 1,003,518;
d. volgens de berekening der Regering als het bedrag der besparing op de renten ten gevolge van inkoop en aflossing van nationale schuld *f* 1,088.093.

Maar — het blad uit de residentie is ook in dit opzigt *snel* vooruitgegaan. Den 13 December verklaart het goed te keuren, dat de beraadslagingen over vermindering van lasten zijn uitgesteld. „In het voorjaar „bestaat er ruimschoots gelegenheid, om het vraagstuk „zonder overhaasting tot eene beslissing te brengen. „*Daarbij komt nog dat het dienstjaar* 1854 *dan geslo-„ten is, en dat men alsdan een beter overzigt heeft van „den afloop van dat dienstjaar*, van de voorhanden „kapitalen, van de batige sloten en ook van de op-„brengst van belastingen in 1854, *hetgeen op het te „nemen besluit van grooten invloed kan zijn.*”

Als *nu reeds* door de Regering wordt erkend, dat de schatkist een verlies kan lijden van *f* 1,003,518;

als die berekening is gegrond op de werkelijke uitkomsten van het dienstjaar 1853;

als de werkelijke opbrengst van 's Rijks inkomsten van 1853 *in het geheel en tot haar volle bedrag* is gevoegd bij de raming der middelen voor 1855;

als, blijkens de *Staats-Courant*, die middelen, over de elf eerste maanden van 1854, werkelijk *f* 1,142,861.43½

meer hebben opgebragt dan over hetzelfde tijdvak van 1853;

dat, buiten de vermindering van lasten, buiten berekening gelaten de besparing op de uitgaven, en de rentevermindering door amortisatie van schuld, toch stijgen tot eene som van *twee-en-twintig en eene halve tonne gouds.*

De *IJsselbode* werpt een *»blik op het afgeloopen jaar»*, waarmede wij ons grootendeels vereenigen. Opmerkelijk vooral zijn de beschouwingen over de verhouding der partijen in de Kamer en over 't geen het April-Ministerie in het afgeloopen jaar als eigen werk tot stand heeft gebragt:

De vertegenwoordiging bevindt zich thans op dat punt, dat men in de werktuigkunde het *doode punt* noemt; hetwelk namelijk dan ontstaat als twee gelijke krachten in verschillende rigting tegen elkander inwerken en elkander vernietigen. Geen van beide krachten is dan in staat iets uit te rigten, en beide verspillen hunne pogingen aan de onvruchtbare taak om elkander in bedwang te houden.

Zietdaar het punt, waarop de Tweede Kamer bij het einde des jaars zich geplaatst ziet. Dat wij niet overdrijven, blijkt uit de stemming over de begrooting, met name over het amendement des heeren Dommer, waarvan de heer van Hall, het erkende hoofd des bewinds, eene kabinetsquaestie had gemaakt. Dit amendement werd verworpen met 35 tegen 31 stemmen. Derhalve met eene meerderheid van 4 stemmen, het is waar. Maar als men in aanmerking neemt, dat de heer van Zuylen, door een antecedent gebonden, *tegen* stemde in plaats van voor, zoo als hij zeker gedaan zou hebben indien hij vrij ware geweest, dan mag men rekenen, dat de meerderheid der regering slechts was 34 tegen 32; want dit toeval zal zich bij andere gelegenheden niet herhalen. Voorts bedenke men, dat de heer de Man, thans overleden, bij die stemming afwezig was, en dat men zijne stem veilig bij de 32 mag tellen; zoodat inderdaad de kabinetsquaestie met ééne enkele stem is beslist.

Wij treden mitsdien het jaar 1855 in met een hoogst wankelend bewind, van hetwelk weinig te verwachten is. In de gegevene omstandigheden kan het dus niet verwonderen, zoo, naar hetgeen door een der dagbladen is medegedeeld, allerlei kunstmiddelen moeten worden aangewend om de krachten bijeen te houden. De benoeming van den heer Rochussen tot minister van marine kan niet geschieden, zegt men, omdat zijne stem niet kan worden gemist; den heer Engelen heeft men moeten overhalen om nog tot de gewone paaschvacantie zijne plaats in de Tweede Kamer te blijven bekleeden, en die in het collegie van Gedeputeerde Staten open te laten, ten einde zijne gewone ondersteuning niet te verliezen.

Maar eene regering kan op den duur niet van dergelijke kunstmiddelen leven, en er zal, op de eene of andere wijze, merkbare verandering in den staat van zaken moeten komen. Dat daartoe pogingen zullen worden aangewend door den heer van Hall, het politieke hoofd van het bewind, laat zich met zekerheid voorspellen, en het zou ons niet verwonderen indien de verrassende verklaringen van den 20 December, waarop wij in ons vorig artikel wezen, daartoe als inleiding moesten dienen. Of evenwel die pogingen slagen zullen, dit is eene andere vraag, wier beantwoording de toekomst zal geven.

In elk geval staat dit vast, dat ons publiek leven in 1855 van anderen aard zal moeten zijn dan in 1854. Het ministerie, rijk door de erfenis zijner voorgangers, heeft daarvan een goed deel opgeteerd en zal nu meer met eigen hulpmiddelen moeten optreden. De Indische muntwet, het Indisch regeringsreglement, waren beide wetten, die reeds zoo goed als tot stand waren gebragt door het vorig kabinet en waarin alleen zoodanige wijzigingen zijn aangebragt als door de omstandigheden noodig waren geworden. Zelfs de armenwet, waarop men dan doorgaans door de voorstanders der tegenovergestelde rigting hoort stoffen, is niet anders dan de wet van Thorbecke, verminkt naar de eischen der kerkelijke partij. Al wat zij goeds heeft is letterlijk uit de vorige ontwerpen overgenomen, terwijl de beginselen door dit ministerie er in gebragt nu reeds, bij de toepassing, ten eenenmale onhoudbaar blijken; met dit gevolg, dat men allerwege in het alternatief verkeert, om óf de beginselen der wet ter zijde te stellen, óf eene groote verwarring te stichten. In dat alternatief offert men doorgaans de wet op aan eischen der publieke dienst, en het is niet te veel gezegd als men beweert, dat inderdaad de zoo gevierde armenwet bijna nergens wordt uitgevoerd.

Bij het einde van het jaar zijn nog twee andere belangrijke wetten ingekomen, die mede in staat van voorbereiding waren gevonden, namelijk die op de ministeriële verantwoordelijkheid en het regt van vereeniging en vergadering. Over beide die ontwerpen zijn thans de verslagen der Tweede Kamer bekend gemaakt; maar het oordeel is zóó ongunstig, dat het moeijelijk valt te onderstellen, dat zij aangenomen zouden kunnen worden, al is het dan ook, dat deze Tweede Kamer er ons aan gewend heeft, verslagen vol van afkeuring en kritiek, te zien opvolgen door eene goedkeuring bij de stemming.

Vraagt men nu, wat eigenlijk deze regering in het afgeloopen jaar uit haar eigen arsenaal heeft geleverd en tot stand gebragt, dan staat men zeer verlegen. In het jaar 1853 kon men nog wijzen op de wet op de kerkgenootschappen — die almede als een vergeten monument in het Staatsblad prijkt, maar nergens wordt toegepast — maar in het jaar 1854 zien wij te vergeefs uit naar eenig levensteeken.

Neen toch, wij vergissen ons. Er is tweeerlei zaak, waaraan het vorig bewind geenerlei schuld heeft, en dat wij in het verloopen jaar hebben zien gebeuren. Ten eerste namelijk eene voordragt tot regeling van het lager onderwijs, wel is waar ten eenenmale onvolledig, maar waarin de nieuwe uitvinding van openbare sektescholen is opgenomen. In de tweede plaats eene schromelijke opdrijving der begrooting, ruim drie millioen hooger dan het vorig bewind noodig had; vermeerdering van de traktementen van vele ambtenaren, en eindelijk de herstelling van het beruchte koninklijk Instituut. Deze zegeteekenen kan de regering in 1854 aantoonen, en er zich, zoo zij wil, op verheffen. Maar wij hopen van harte, dat het jaar 1855 niet zal worden ingewijd met dergelijke veroveringen, maar wel met doortastende hervormingen in ons belastingstelsel.

De *Zutphensche Courant*, die, dezer dagen, eene lofrede hield op het Ministerie, door de eene groote phrase op de andere te stapelen, zou gewis dat Ministerie geen ondienst doen, om, in tegenstelling van 't geen de *IJsselbode* aanwijst, eens aan te geven in hoever de Regering van zelfstandigheid, van eigen werkzaamheid en vermogen om iets tot stand te brengen, bewijs heeft geleverd.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De *Ganges* heeft berigten uit Constantinopel van den 25en aangebragt. Zij melden, dat de belegeraars voor een gedeelte het vuur tegen Sebastopol heropenen; dat achttien bataillons Turken reeds te Eupatoria ontscheept zijn, en dat zoodra de 30,000 man van het leger aan den Donau aangekomen zijn, de belangrijke operatien zullen worden hervat, en dat de hertog van Cambridge, die het reeds lang aangekondigde bezoek van den Sultan had ontvangen zich gereed maakte, naar Engeland te vertrekken.

De Fransche *Moniteur* deelt op zijne beurt eene telegrafische depêche van den admiraal Hamelin van den 23 mede. Zij meldt, dat het cijfer der versterkingen, welke van 13—19 December in de Krim zijn aangekomen meer dan zes duizend man bedraagt; dat de Russen alle nachten vruchtelooze uitvallen doen, en dat de belegeraars telken dage nieuwe versterkingen wachten.

Eene andere telegrafische depêche over Weenen ontvangen van 22 Dec., meldt, dat op dien dag te Sebastopol veel sneeuw viel en het er zeer koud was; van beide zijden bereidden men zich op een slag voor.

Omar-Pacha werd verwacht; te Odessa was den 28en een groot aantal linie-troepen aangekomen; het weder was zeer ongunstig; twee compagnien van de Russische troepen en een transport van 40 rijtuigen met zieken waren ten gevolge der koude omgekomen.

Uitgezonderd deze bijzonderheden omtrent de weersgesteldheid deelen deze telegrafische depêches niets belangrijks, althans niets nieuws, mede. Het blijkt daaruit ook, dat eene door de *Wanderer* medegedeelde telegrafische depêche uit Odessa dd. 25 Dec. geheel onjuist was. Volgens die depêche zou generaal Liprandi een aanval tegen Balaklava beproefd hebben, waarvan de uitslag nog onbekend was. Er zijn thans berigten bekend geworden uit de Krim van den 23en, uit Constantinopel van den 25en en uit Odessa van den 28en, maar geen van allen maakt met een enkel woord melding van dien aanval. Het was dus een zeepbel-gerucht, gelijk er zoo velen in omloop zijn.

Uit Constantinopel wordt gemeld dat Soliman-Pacha, voormalig opperbevelhebber der Ottomanische troepen, die aan het Engelsch Fransch leger in de Krim zijn toegevoegd, gedegradeerd en tot zeven jaren galeistraf is veroordeeld.

Er zijn geene nadere bijzonderheden bekend geworden omtrent de conferentie van den 28 December dan die wij reeds medegedeeld hebben, volgens de berigten uit Weenen en Berlijn ontvangen. Men zegt dat er sprake is van een protocol, dat Prins Gortschakoff door vertegenwoordigers van alle mogendheden zou doen onderteekenen, waarin de zelfstandigheid van Rusland zou worden erkend, en dat Rusland eenmaal in het bezit van dit stuk zijnde, toegeeflijker zou zijn ten aanzien der vier waarborgen. Wij durven ons voor dit gerucht niet aansprakelijk stellen.

Het berigt der conferentie schoon men aan deze geene vredelievende beteekenis hecht, heeft niettemin te Londen veel indruk gemaakt. Men zegt, dat dit ook het geval is ten aanzien der kortstondige zitting van het Parlement van December jl. Men hield eene wijziging van het kabinet voor niet onwaarschijnlijk.

De *Morning-Chronicle* en de *United Service Gazette* verdedigen Lord Raglan op krachtige wijs tegen de aanvallen van de *Times*, die, volgens deze bladen, op geen redelijken grond steunen. Zij doen uitkomen, dat de rampspoeden van dezen oorlog het gevolg zijn van een veeljarigen vrede, gedurende welken de organisatie van het leger is verwaarloosd geworden; het is niet waar dat lord Raglan vreemd is aan het leven in het kamp. Het is waar, dat hij niet zoo gemeenzaam kan omgaan met zijne soldaten als de Fransche generaals. Dit doende, zou hij handelen geheel in strijd met de gebruiken der Britsche hierarchie. Wat meer is, hij is reeds 70 jaren, terwijl Wellington toen hij in Spanje was slechts den ouderdom van 40 jaren had bereikt. Overigens kan men niet dan hulde toebrengen aan zijn beheer en grenzelooze toewijding.

Wij zijn nader onderrigt omtrent de eigenlijke redenen van het ontslag des heeren Collado als minister van financien in Spanje. Alhoewel met 128 tegen 116 stemmen werd verworpen het voorstel der minderheid van de commissie betrekkelijk de opheffing van de regten op de consumtie, begreep het ministerie dat de meerderheid van 12 stemmen verkregen onder den invloed der verklaring, dat het van deze zaak eene kabinets-quaestie maakte, niet voldoende was om voortaan aan het bewind te blijven.

Er werd toen besloten, om met de oppositie te transigeren, en op den ochtend van 28 kwam de Regering met de beide fractien der commissie overeen, om een nieuw ontwerp aan te bieden, waarbij de regten, waarvan hier sprake is, van den 1 Januarij 1855 worden opgeheven. Om het deficit te dekken, zou men bezuinigingen op de begrooting brengen; maar in afwachting der verwezenlijking dier maatregelen de toevlugt nemen tot eene leening van 40 millioen realen. In ieder geval betreft de opheffing slechts die gedeelten der regten, welke aan den Staat komen en blijven die, voorloopig behouden, voor zoo verre de provincien en de gemeenten betreft.

De heer Collado kon zich met deze transactie niet te vreden stellen, en van daar dat hij zijn ontslag genomen heeft. Gelijk wij gemeld hebben, heeft de heer Sevillano hem opgevolgd.

De heer Sevillano is zeer rijk; maar men weet niet of hij de bekwaamheden bezit om een zoo moeijelijk departement te beheeren. Hij behoort tot de liberale Unie. Van eene zeer geringe en nederige betrekking, is hij tot de hoogste waardigheden opgeklommen, naardien hij sedert de omwenteling hertog en grande van Spanje van de eerste klasse is geworden. Maar hoe het ook zij: hij is op dit oogenblik de eenige man, die den heer Collado kan vervangen door zijn invloed van geld. Indien hij zich door goede raadslieden weet te doen omringen, kan hij veel goeds verrigten.

In de zitting van den 28 heeft de Cortes met eenparige stemmen aangenomen, het eerste artikel der wet, waarbij de regten op de consumtie van af den 1 Januarij worden opgeheven; en is bepaald, dat de andere artikelen den volgende dag in behandeling zouden worden genomen.

De rijksdag van het koninkrijk Saxen, die den 29 December gesloten werd, zal op nieuw geopend worden. Tot president van de Eerste Kamer is door den Koning benoemd de heer Schoenfels, die gedurende de vorige zitting dezelfde betrekking bekleedde. De raadsheer Stáase, komt op nieuw voor aan het hoofd van het drietal kandidaten voor president van de Tweede Kamer.

ENGELSCHE POST.

De Engelsche bladen deelen den brief mede, waarin sir Lacy Evans aan Lord Raglan verzocht, zich uit het leger in de Krim te mogen verwijderen. De generaal verklaart in dien brief, dat hij uit hoofde eener chronische ziekte, die het gevolg is van een hevigen val, zijn ontslag verzoekt.

Lord Raglan heeft sir Lacy Evans op de meest hoffelijke wijze beantwoord en regt doen wedervaren aan de voortreffelijke diensten door hem bewezen; en tevens den wensch uitgedrukt, dat de gezonde lucht van zijn vaderland moge bijdragen tot herstel zijner geschokte gezondheid.

— Op het kasteel Windsor worden groote toebereidselen gemaakt voor de ontvangst van HH. MM. de Keizer en de Keizerin van Frankrijk, die daar verwacht worden, zoodra de oorlog in het Oosten eene meer gunstige wending heeft genomen.

— De *Morning Advertiser* zegt, dat eene ministeriële crisis thans onvermijdelijk schijnt en dat lord Palmerston, lord John Russell, lord Clarendon en de Markies van Lansdowne vast besloten hebben hun ontslag te nemen, zoo de Hertog van New-Castle en de heer Sidney Herbert, de minister en de secretaris van Oorlog hun het voorbeeld daartoe niet geven. Volgens hetzelfde blad zouden beiden laatsten door den invloed van Lord Aberdeen en prins Albert in het kabinet blijven. Dit alles moet beslist zijn in een kabinetsraad, die gister zou zijn gehouden.

DUITSCHE POST.

De berigten omtrent het Oostenrijksch-Fransch verdrag betrekkelijk de handhaving der rust en veiligheid in Italie, welke de waarborging der Lombardische bezittingen in Oostenrijk schijnen aan te duiden bevestigen zich. Men gelooft, dat het verdrag op het punt is van onderteekend te worden. Volgens eene correspondentie van de *Kölnische Zeitung* is het reeds den 24sten onderteekend en later geratificeerd. Er bestaat geen reden om dit berigt in twijfel te trekken.

— Een brief uit Berlijn verzekert, dat de heer Usedom, na zijne zending bij het hof van Saint-James volbragt te hebben, voorloopig te Londen zal blijven, en niet naar Parijs zal terugkeeren.

FRANSCHE POST.

Volgens het bestaande gebruik zou op Nieuwjaarsdag in de Tuillerien een diner plaats hebben. De vermoeijenis der officiële receptie was echter oorzaak, dat de Keizer aan dit diner niet kon voorzitten, en het was Prins Jerôme, die dit jaar aan zijne tafel in het Palais-Royal, de leden van de Keizerlijke familie ontving. Aan dit diner waren o. a. tegenwoordig H. K. H. Prinses Mathilde, H. H. de Prinses Bacchiochi, Z. H. Prins Murat, de jonge Prinses Murat, en Mw. de barones de Chaisson, geb. Prinses Murat.

— Gister avond heeft er in de Tuillerien eene groote receptie voor dames plaats gehad.

— De Vereeniging van landbouw heeft voor 3,000 francs ingeschreven ten behoeve van het leger in de Krim.

— Het jaar 1854 was vruchtbaar aan dramatische werken: er zijn gespeeld 17 opéra's, 17 comedies, 2 ballets, 24 drama's en eene tragédie van eene acte.

— Tot dusver was te Parijs de winter zoo zacht, dat men allerwege in de tuinen schoone bloemen aantreft.

— De bladen van Marseille deelen bijzonderheden mede omtrent de aardbeving, welke aldaar heeft plaats gehad.

Men leest in den *Courrier de Marseille*:

»Een verschijnsel, zeer vreemd in deze omstreken, heeft dezen nacht onze bevolking zeer bewogen. Ten half drie ure deed zich eene aardbeving gevoelen, waarvan de schokken zich drie malen in den tijd van twee minuten herhaalden. In de hoogere gedeelten waren de schokken nog sterker dan in de overige: de deuren schudden en de meubelen volgden herhaalde malen die beweging; de keukengereedschappen werden eenige oogenblikken hevig bewogen, en wij vernemen, dat in verscheidene huizen de pendules ophielden te slaan. De beweging was echter van geen langen duur, en spoedig was men dan ook van de schrik hersteld.»

— De aardbeving, welke te Marseille plaats had, heeft zich ook evenzeer te Chambéry, Turin, Gênes, Navarre, Pignerol enz. doen gevoelen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Vervolg van het Voorloopig Verslag over het wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen.

Lit. *f*. Nagenoeg algemeen heeft men zich verklaard tegen de gemaakte onderscheiding tusschen het nalaten der uitvoering in lit. *e* en het hier voorkomend *voortdurend* verzuim. Men moest toch alweder vragen, wat door dit *voortdurend* wordt verstaan. Zal het verzuim minder strafbaar zijn, als de voorschriften drie maanden lang onuitgevoerd zijn gebleven, dan wanneer het niet-uitvoeren zes maanden heeft geduurd? Laat zich voor den aanvang der grootere strafbaarheid geen termijn aannemen, dan valt het doellooze der geheele onderscheiding in het oog, en moet dus de alinea, als eene bepaling inhoudende, reeds in lit. *e* vervat, wegvallen.

Aan het einde der overweging van dit hoofdartikel der wet is de vraag gedaan, of daarin nu al de strafbare feiten zijn opgeteld, welke door hoofden van ministeriële departementen en door niemand anders kunnen worden gepleegd, en of dien ten gevolge de artt. 114, 115 en 116 van het Strafwetboek, waar daarin sprake is van handelingen van Ministers, als zoodanig, als geheel afgeschaft moeten worden beschouwd? Of zullen die strafbepalingen, voor zoover zij geene vormen voorschrijven, die thans niet meer in acht te nemen zijn, nevens de tegenwoordige wet in werking blijven?

Wat de redactie van het artikel betreft, is in bedenking gegeven, om waar dit niet plaats heeft, den tegenwoordigen tijd te gebruiken, als meer met eenen goeden wetstijl overeenkomstig. In lit. *a* zou, naar dit gevoelen, in plaats van «*hebben verleend*», moeten geschreven worden: *verleenen*; in lit. *c* zou «*wisten*» vervangen moeten worden door *weten*, en «*waren*» door *zijn*.

Art. 5. In eene der afdeelingen was men van oordeel, dat de uitbreiding, die dit artikel in vergelijking van art. 5 van het vorig ontwerp heeft ondergaan, de duidelijkheid niet bevordert. Men kon niet goed inzien, waarom, terwijl vervolgens alleen van *feiten* gesproken wordt, hier ook nog bepaald van misdrijven moest worden gewag gemaakt.

Art. 6. Bij den eersten opslag kwam het aan sommigen voor, dat dit artikel aan de Regering het wapen in handen kon geven, om het in overweging nemen eener aanklagt door de Tweede Kamer wegens bepaalde feiten onmogelijk te maken. De vervolging van 's Konings wege zou kunnen worden gelast, niet opdat zij voortgang had, maar om aan de Tweede Kamer den pas af te snijden. Men heeft echter spoedig ingezien, dat deze bedenking op eene verkeerde opvatting der wet rust. Art. 5 zal toch wel zoodanig moeten worden verstaan, dat de procureur-generaal den last om de vervolging in te stellen op hetzelfde tijdstip ontvangt, dat de mededeeling aan de beide Kamers der Staten-Generaal gedaan wordt. Heeft de procureur-generaal eenmaal den last ontvangen, dan is hij volgens art. 20 verpligt, daaraan onmiddellijk gevolg te geven, en is dus het stuiten der regtsvervolging niet meer denkbaar.

Art. 8. Eenige leden deden opmerken, dat hier eene reeks van bepalingen aanvangt, die eigenlijk in het Regl. van Orde der Kamer te huis behooren, en waarvan dus de vaststelling tot de uitsluitende bevoegdheid der Kamer behoort. Zij zagen er echter geen overwegend bezwaar in, dat de Kamer in dit geval haar regt niet deed gelden. Het publiek belang vordert gebiedend, dat alle mogelijke voorzorgen genomen worden, opdat de instructie der zaak behoorlijk en regelmatig plaats hebbe, en voor dien eisch moeten in dit geval alle nevenbedenkingen wijken.

Art. 9. Vrij algemeen is de opmerking gemaakt dat dit artikel onvolledig is. Het is van zeer wezenlijk belang, dat de wet zelve uitdrukke, op welke wijze de commissie van onderzoek door de Kamer wordt benoemd. Drieërlei wijze van benoeming van commissien is tot nu toe bij de Kamer in gebruik, namelijk door den Voorzitter, door de daartoe bijeengeroepen Afdeelingen en door de volle Vergadering. Alleen de laatste wijze van verkiezen kan hier in aanmerking komen. Benoeming door de Afdeelingen zou toch, onder bepaalde omstandigheden, het gevolg kunnen hebben, dat de meerderheid der commissie in den geest van de minderheid der Kamer was zamengesteld. Bij art. 120 van het tegenwoordige Regl. van Orde is bepaald, dat het de Kamer is, die de leden eener commisie van enquête benoemt. Die bepaling zou men voor dit geval in de wet willen hebben overgebragt.

Voor: *wordt zij aan eene commissie van onderzoek gezonden*» las men liever: *wordt zij gesteld in handen van eene commissie van onderzoek.*

Art. 10. Ook met opzigt tot dit artikel is de vraag gedaan, of niet eene betere redactie mogelijk ware. Men zou bijv. het artikel aldus kunnen lezen:

«*Zij, die de aanklagt hebben ingediend, zijn van deze commissie uitgesloten, doch kunnen door haar tot het geven van nadere inlichtingen worden gehoord.*»

Art. 11. Eenige leden hebben, met het oog op het laatste lid van dit artikel, de vraag gedaan, of de bloedverwanten en aangehuwden van den betrokken Minister, die in de Vergadering zitting mogten hebben, ook niet van het lidmaatschap der commissie van onderzoek moesten zijn uitgesloten. Men heeft hun geantwoord, dat sedert de herziening der Grondwet alle onderzoek omtrent de onderlinge verwantschap van de leden der Kamer heeft opgehouden, daar te hunnen aanzien geene voorschriften van uitsluiting op dien grond bestaan, als men die in de gemeentewet vindt, en dat het dus eenigermate strijdig zou zijn met het tegenwoordig grondwettig stelsel, reden van uitsluiting te vinden in verwantschap tusschen leden der Kamer en een Minister.

Art. 16. In het oog van eenige leden scheen de termijn van één jaar, in de 2de alinea van dit artikel aangenomen, te kort, omdat het geval denkbaar ware, dat een zee-oorlog de gemeenschap met de overzeesche bezittingen, tijdelijk stremde of zeer moeijelijk maakte. Bij de meeste leden woog echter deze bedenking niet. Zelfs in het geval dat men zich voorstelt, zou, bij de zoo aanmerkelijk verbeterde en versnelde gemeenschap met onze overzeesche bezittingen, binnen den tijd van een jaar daar wel het vereischt onderzoek kunnen plaats hebben.

De 3de alinea van het artikel is niet volledig, in zooverre daarin wel wordt bepaald, dat bij sluiting der Kamer gedurende het onderzoek, na de heropening een nieuwe termijn van drie maanden begint te loopen, maar omtrent de verlenging van den termijn tot één jaar het stilzwijgen wordt bewaard.

Nog is aangemerkt, dat in het laatste lid van het artikel, waar het geval wordt voorzien, dot de Kamer, na eene ontbinding, de aanklagt weder opvat, geene melding wordt gemaakt van het dan op nieuw aanvangen van den termijn van drie maanden en van de facultative verlenging tot een jaar. Dat zoo iets het geval moet zijn, schijnt niet twijfelachtig. De nieuwe Kamer treedt in dezelfde regten als de ontbondene. Maar om allen twijfel weg te nemen zou het toch wenschelijk zijn, dat de wet niet over dit punt zweeg.

Art. 18. Verscheidene leden verklaarden zich tegen het behoud van het eerste lid van dit artikel. Sommigen zagen daarin eene beperking van de magt der Kamer; anderen niets meer dan een *nudum praeceptum*, dat geen wezenlijk gevolg kon hebben, omdat men ten slotte de uitspraak toch aan het geweten van ieder lid der Kamer moest overlaten. De ondervinding leerde, ook bij de toepassing der voorschriften van het Wetboek van Strafvordering omtrent de pligten des regters, wat dergelijke groote woorden beteekenen. De meerderheid vereenigde zich niet met deze beschouwing. Er lag in de bedoelde zinsnede een waarborg voor den betrokken Minister, dat de Kamer niet in staat van beschuldiging zou stellen, als dit in hare schatting strijden mogt met het regt, de billijkheid en het staatsbelang. Juist in verband met art. 3, zooals de meerderheid dit wilde hebben ingerigt, was die waarborg van gewigt. Dan toch zou de Kamer, bijv. voor het geval dat eene onwillekeurige dwaling had plaats gehad, de aanklagt kunnen afwijzen.

Zoo de zinsnede behouden bleef, zouden eenige leden daaruit de woorden: »*de zedelijkheid*» willen laten wegvallen. Men begreep niet regt, wat die bijvoeging beteekende, als reeds van *billijkheid* sprake is geweest.

Art. 19. In eene der afdeelingen heeft men de vraag geopperd, of het beginsel, waarvan bij dit artikel wordt uitgegaan, wel goed is. Het brengt mede, dat de Koninklijke magt geene vervolging wegens dezelfde feiten gelasten kan van het oogenblik af, dat de Kamer mededeeling heeft gedaan van haar besluit, om de vervolging voortgang te doen hebben; maar daaruit vloeit tevens voort, dat de Koning gedurende al den tijd, die tusschen het besluit der Kamer, om de aanklagt in overweging te nemen en haar eindbesluit verloopen moet, ja zelfs op het oogenblik, dat dit eindbesluit staat genomen te worden, tusschen beide kan komen. Dit zou tot verkeerde gevolgen aanleiding kunnen geven. Van de zijde der Reg. zou men het doel om een grondig onderzoek voor te komen of de vervolging op niets te doen uitloopen, tusschentijds eene geheel anders ingekleede aanklagte te kunnen doen. De zaak zou ook eene wending ten nadeele van den betrokken Minister kunnen nemen. Tegen deze zou eene aanklagte kunnen zijn gedaan wegens grondwetschennis tegen het veronderstelde belang der Kroon aan, maar van zoodanigen aard, dat eene geheele vrijspraak te voorzien was, en nu zou juist van de zijde der Kroon de aanklagt kunnen worden gedaan met het doel om die vrijspraak niet te doen plaats hebben. Op grond van een en ander gaf men in de bedoelde afdeeling in bedenking om het tegenwoordig artikel zoodanig te wijzigen, dat het gelasten van vervolging van 's Koning wege wegens dezelfde feiten niet kan plaats hebben van het tijdstip af, dat overeenkomstig art. 9 door de Kamer tot het in overweging nemen der aanklagt besloten is.

Art. 20. Voor *onmiddellijk* wenscht men hier te lezen: *terstond*. Beide woorden zijn niet geheel synoniem en in het zamenstel der wet is de zaak, die het daarbij geldt, van groot belang.

Art. 21. Blijkens de Memorie van Toelichting is het de bedoeling, om de vervolging bij den Hoogen Raad te doen aanbrengen zonder voorafgaand onderzoek in raadkamer. Men zou met de Regering zoodanig onderzoek afkeuren; maar vraagt, of toch niet uit de facultative bepaling omtrent het voorloopig onderzoek, de bevoegdheid tot behandeling der zaak in raadkamer zou kunnen worden afgeleid.

Art. 23. De uitdrukking: »*de klaagde is van regtswege vrij*» is niet gelukkig gekozen. Men wenschte die in den geest van het slot van art. 53 van het Wetb. van Strafvordering, dat de Regering blijkbaar voor oogen gehad, doch niet geheel gevolgd heeft, gewijzigd te zien. Overigens stelt men er prijs op, te doen uitkomen, dat de vrijlating des beklaagden terstond volgt.

Art. 27. In het 2de lid van het artikel wilde men, in plaats van: »*daarbij*,» lezen: *daartoe*.

Art. 28. Vele leden hebben den wensch geuit, dat te dezer plaatse het artikel uit het vorig wetsontwerp, volgens hetwelk, de medepligtigen van een beschuldigden Minister mede voor den Hoogen Raad te regt zouden staan, weder wierd ingelascht. Zij begrepen wel, dat de weglating zamenhing met het begrip, dat daardoor het *forum privilegiatum* te ver wierd uitgestrekt, maar meenden toch, dat het van meer belang was, het voeren van twee onderscheidene regtsvervolgingen over dezelfde zaak voor te komen; iets dat, hunnes inziens, met goede regtsbeginselen in strijd is.

Door enkelen is de vraag geopperd, of ook niets omtrent herhaling van misdrijf en poging moest worden bepaald. Men heeft hun geantwoord: voor zoover herhaling van misdrijf en poging in zaken van dezen aard in aanmerking kunnen komen, daaromtrent volgens het gewone strafregt zal moeten worden beslist.

's Gravenhage, 4 Januarij.

Z. M. heeft aan den heer E. L. Jacobson, te Rotterdam, vergunning verleend tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van officier van het Legioen van Eer, hem door Z. M. den Keizer der Franschen geschonken.

Z. M. heeft aan jhr. mr. W. E. Engelen, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgem. van Leeuwarderadeel, en in zijne plaats benoemd jhr. mr. J. Minnema van Haersma de With, burgem. van Oostdongeradeel, aan wien tevens eervol ontslag uit die betrekking is verleend.

* Het gala-bal, dat gisteren avond ten Hove plaats had, was zeer prachtig; het werd bijgewoond door HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik, Z. K. H. Prins Frederik, Z. D. H. den Hertog van Saxen-Weimar. Op dat bal waren genoodigd de leden van het corps diplomatique en de Ministers en werd voorts door ruim een 600tal personen, zoo uit deze residentie als van elders bijgewoond. Voor de eerste maal werden bij die gelegenheid de vroeger vermelde zalen gebruikt, wier inrigting en pracht de bezoekers in hooge mate verraste.

* Gisteren avond heeft er bij HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik, na HD. terugkomst in de residentie receptie plaats gehad.

Morgen avond zal er bij den heer van Hall, Minister van Staat en van Buitenlandsche Zaken, een luisterrijk thee dansant plaats hebben, tot bijwoning waarvan al de leden van het corps diplomatique, de Ministers en vele aanzienlijken zijn genoodigd.

* De Graaf van Königsmarck, gevolmagtigd Minister van Z. M. den Koning van Pruissen bij het Nederl. hof, zal aanstaanden Zaturdag een groot diplomatiek diner geven.

* De Minister van Finantien, gelezen hebbende eene missive van den Minister van Buitenlandsche Zaken, van den 13den November 1854, no. 2, waarbij wordt medegedeeld, dat de overeenkomst tusschen Nederland en Hanover, uit kracht van welke de Hannoversche schepen, bij het bevaren van de Eems en Dollart, van de betaling van binnen en buiten vuurton — en bakengeld, tot nog toe waren vrijgesteld, heeft opgehouden te bestaan; Gelet op de resolutie van den 8sten Sept. 1837, no. 81 (verzameling no. 105);

Heeft goedgevonden en verstaan bij resolutie van 22 November jl.

Aan de heeren Arrondissements-Directeur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te kennen te geven, dat het bepaalde sub. 2 en 3 der evengemelde resolutie als vervallen moet worden beschouwd en de Hanoversche schepen mitsdien voortaan het buiten- en binnen vuurton- en bakengeld op de Eems en Dollart, op denzelfden voet als de Nederlandsche schepen, behooren te voldoen.

* De Min. van Finantien heeft den 22 Dec. doen afgaan de volgende missives:

1°. Aan de heeren arrondissements-directeurs der directe belastingen in- en uitgaande regten en accijnsen:

Ofschoon uit het bepaalde bij §§ 1—5 en bij § 8 der algemeene instructie van den 18den Aug. 1845, no. 61, (verzameling no. 141, genoegzaam blijkt, welken prijs de administratie er op stelt, dat al wat tot de opmaking van de kohieren der directe belastingen en den verderen loop, daaraan te geven, alsmede tot de uitreiking der aanslagbilletten behoort, steeds met dien spoed wordt behandeld en afgedaan waarvoor de zaak maar eenigzins vatbaar is, en die bespoediging, tengevolge van art. 6 en 7 der wet van den 4den Julij 1850 (*Staatsblad* no. 37) in verband met de circulaire van den 26sten dier maand, no. 60 (verzameling no. 65), nog meer noodig geworden is, rijzen er evenwel bij herhaling klagten van belastingschuldigen, verkeerende in het geval, bij de slotbepaling van art. 7 der genoemde wet bedoeld, dat zij, door het laat ontvangen hunner aanslagbiljetten voor de grondbelasting, buiten staat zijn, aan de aldaar vermelde uitnoodiging te voldoen; terwijl het mij gebleken is, dat die late uitreiking der aanslagbiljetten, meestal daardoor ontstaat, dat deze het schrijven is, maar ook de ontvangers toe te kohier te laat ontvangen.

Met het oog op de bedoelde klagten, vind ik mij genoopt, ... de aandacht van u en van de verdere betrokkene ambtenaren der belastingen, hierop uitdrukkelijk te vestigen, en op de meest mogelijke bespoediging, ten aanzien van een en ander aan te dringen, te

dien effecte, dat, zoodra een kohier der grondbelasting, door u ingeschreven, bij den controleur ontvangen is, deze daaruit zonder eenig verwijl de vereischte aanteekeningen neme, en het kohier alsdan dadelijk aan het hoofd van het plaatselijk bestuur doe afgaan, en dat voorts de invulling en uitreiking der aanslagbiljetten, door den ontvanger, zonder de minste vertraging plaats hebbe.

De Minister van Finantien,
(*get.*) Vrolik.

1o. Aan de heeren Commissarissen des Konings in de provincien:

Bij herhaling zijn er klagten gerezen van belasting-schuldigen, verkeerende in het geval, bij de slotbepaling van art. 7 der wet van den 4den Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 37) bedoeld, dat zij, wegens het laat ontvangen hunner aanslagbiljetten voor de grondbelasting, buiten staat zijn, aan de aldaar vermelde uitnoodiging te voldoen.

De late uitreiking dier aanslagbiljetten, door de ontvangers, is niet zelden een gevolg van de omstandigheid, dat zij het betrekkelijk kohier niet tijdig genoeg van het hoofd des plaatselijken besturs ontvangen. Het is dus noodig, dat én de betrokkene ambtenaren der belastingen én de hoofden der plaatselijken besturen ieder zooveel van hem afhangt, het hunne doen, ten einde de ontvangers, zoo spoedig eenigzins doenlijk, in het bezit van dat kohier geraken.

Terwijl ik het overbodig mag achten, U Hoog Ed. Gestr. ten aanzien der meest spoedige executoir-verklaring van dat kohier, eene aanbeveling te doen, vind ik mij genoopt, U Hoog Ed. Gestr. te verzoeken, de hoofden der plaatselijke besturen in uwe provincie, zoo wel noodig, uitdrukkelijk te gelasten, na de ontvangst van het kohier zonder eenig verwijl tot de afkondiging en de verzending aan den ontvanger over te gaan, ten einde ook van deze zijde iedere vertraging worde voorgekomen; en de aanleiding afgesneden tot klagten, als ten deze bedoeld; gelijk dan ook de betrokkene ambtenaren der belastingen eene aanschrijving van mij ontvangen in gelijken zin.

De Minister van Finantien.
(get.) Vrolik.

In de residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de *l'Europe* afgestapt de heeren: Duden, kolonel der Amsterdamsche schutterij, de heer van Vessein, Intendant der Koninklijke paleizen te Amsterdam, de heer Pieneman en de heer Staatsraad Boon van Amsterdam.

Omtrent het stranden van de *Cycloop* zegt de *Staats-Ct.* het volgende:

Blijkens officieel berigt is Zr. Ms. stoomschip *Cycloop* in den storm, die gedurende den nacht van 1 op 2 dezer heeft gewoed, omtrent ¼ mijl benoorden Zandvoort, tijdens den vloed, hoog tegen de duinen op het strand geworpen. Na het vallen van het water is de equipage gered; alleen van drie personen, die bij het stranden over boord gesprongen zijn, is tot heden niets bekend geworden.

Te Purmerend hebben in het afgeloopen jaar plaats gehad 154 geboorten, waarvan 92 van mannelijke en 62 van het vrouwelijk geslacht; dat der overledenen bedraagt 102, waarvan 64 van het mannelijke en 38 van het vrouwelijk geslacht; hieronder begrepen als levenloos aangegeven 3 van het vrouwelijk geslacht en gehuwd 32 paren.

De *Dordrechtsche Courant* zegt dat de heer Plate alhier, oud president der factory van de Nederlandsche handelmaatschappij te Batavia, van alle de aanzienlijke handelhuizen aldaar een treffend blijk van hoogachting en erkentelijkheid heeft ontvangen. Met een zeer gepast vereerend adres zijn hem gezonden kostbare tafelsieraden van massief zilver, bestaande uit vijf stukken. Het middelste, meer dan ééne el hoog, vertoont de maagd van Batavia, gedragen door beelden, Oost-Indische volken voorstellende; zijn voet, met een opschrift, is door drie candelabres, elk met drie armen, omgeven. De vier hoekstukken zijn bewerkt in den vorm van groote schelpen, de standers, waarop ze rusten, zijn omringd door koffij-, rijst-, suiker- en indigoplanten. Alles is eenig schoon uitgevoerd, en strekt den maker (den heer van Kempen, te Utrecht) tot hooge eer. Men zegt dat dit kunststuk op de tentoonstelling te Parijs zal prijken. Wij wenschen het; want zeker zal het daar den vaderlandschen kunstroem verhoogen.

Eergisteren ochtend is bij zeer onstuimige zee tusschen Katwijk en Noordwijk een driemastschip bij de derde bank op strand gedreven en geheel uit elkander geslagen; er bevonden zich voor zoover men in het want heeft kunnen zien, 18 personen, vier derzelve zijn in bewusteloozen staat aan wal gebragt; daaronder bevonden zich twee Javanen; van de overige personen heeft men niets vernomen. Een paar uren later was het strand met drijfhout bedekt. De naam van het schip is nog niet bekend; schijnbaar is het een Engelsch of een Amerikaansch.

Wij lezen in *de Tijd* het volgende:

Door eene zeldzame overeenstemming, welke in vele jaren niet zal plaats hebben, is het jaar dat wij zijn ingetreden, ten aanzien der dagen der week en de datums der maanden volkomen gelijk aan 1849. Maar zonderlinger is op twee zoo nabij zijnde tijdvakken de Zondagsletter dezelfde en alle veranderlijke feestdagen, zonder uitzondering, vallen op dezelfde datums en dagen. Alzoo komen Septuagesima, Aschdag, Paschen, Hemelvaartsdag, Pinksteren, de H. Sacramentsdag, de Advent en de Ontvangenis in 1855 zonder eenige verandering gelijk in 1849, alsmede de Quatertemperdagen. Alzoo zouden wat de berekening des tijds betreft, de almanakken van 1849 voor 1855 kunnen dienen.

Per Telegraaf.

Berlijn, 8 Januarij. Den 29sten Dec. is te St. Petersburg een Keizerlijk manifest verschenen, waarin o. a. het volgende gezegd wordt: »Doordrongen van onzen pligt als Christen, kunnen wij de verlenging der bloedstorting niet wenschen. Wij zullen dan ook gewis geene vredesvoorslagen van de hand wijzen, die vereenigbaar zijn met de waardigheid van het rijk en het geluk der ingezetenen. Bij den tegenwoordigen hardnekkigen strijd, rust echter de niet minder heilige pligt op ons, om ons tot al die opofferingen bereid te houden, die de grootschheid der middelen van aanval, zoo zeer noodzakelijk maken, willen wij het hoofd aan al onze vijanden kunnen bieden. Wij hebben het zwaard in de vuist en het kruis in het hart.»

— Vorst Mentchikoff meldt van den 26sten December, dat er voor Sebastopol niets bijzonders was voorgevallen, met uitzondering van twee uitvallen uit de vesting op 21 December, waarbij elf officieren en 33 soldaten der geallieerden krijgsgevangen werden gemaakt en een aantal anderen gedood werden. Het weder was een beletsel voor de belegeringswerken.

Parijs, 4 Januarij. De *Moniteur* behelst twee depêches van den generaal Canrobert. De eene, dd. 25 December, meldt, dat de geallieerden weldra in staat zullen zijn om weder eene offensive houding aan te nemen; de troepen waren met het beste vertrouwen bezield. De tweede, dd. 22 December, meldt, dat Sebastopol, niettegenstaande het slechte weder, door een netwerk van loopgraven omringd is, die de reeds bestaande belegeringswerken versterken. De ontscheping der Turken te Eupatoria had eene beweging der Russische voorposten ten gevolge gehad naar de linkerzijde der Tchernaia.

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie van « *de Grondwet* »

Ook door den heer P. de Raadt, instituteur op Noortheij, is met het oog op de onlangs ingediende en door de organen van alle politieke en kerkelijke partijen veel besproken wet op het onderwijs, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal opgezonden een naderhand in druk verschenen adres, houdende onder anderen, bezwaren tegen art. 4 dier wet, waardoor het christelijk beginsel uit het volks-onderwijs wordt geligt, en diensvolgens verzoek « dat het christendom het voetstuk blijve van het Nederlandsch schoolwezen, als zoodanig duidelijk in de wet worde aangewezen. » Tot toelichting van dat verzoek worden eenige argumenten, meer van godsdienstigen dan van paedagogischen aard, aangevoerd, waarop ik thans niet zal antwoorden, terwijl de gronden waarop het stelsel der regering gezegd wordt te steunen — door den geachten adressant *schijngronden* genoemd — worden onderzocht en verworpen. Die gronden zijn volgens de meening van den heer de Raadt, vooreerst »de schijnbare billijkheid jegens niet-christenen, en ten tweede, de onmogelijkheid om een christelijk beginsel aan de staatsschool te verzekeren, dat alle christenen voldoet.» Het baart zeker verwondering, dat door den adressant gronden zijn aangewezen, waarvan de regering met geen enkel woord melding heeft gemaakt, terwijl het overwegende argument, in de Memorie van Toelichting voorkomende, stilzwijgend is voorbij gegaan. De regering verklaart overtuigd te zijn, dat haar stelsel, in art. 4 ontwikkeld, met den geest en de bedoeling der grondwet en met de gelijkheid van regten door haar aan de belijders der onderscheidene godsdienstige gezindheden verzekerd, het meest overkomt, en het eenige is, dat in den regel kan worden toegepast. Door de bij de grondwet verleende vrijheid van godsdienst zal het geoorloofd zijn, aan het bijzonder onderrigt elke godsdienstige rigting te geven, die men verlangt; maar daartegenover moet het openbaar onderwijs voor alle toegankelijk wezen, en de openbare school een onzijdig terrein zijn, waar aan alle kinderen de gelegenheid wordt aangeboden, om eene verstandelijke en zedelijke ontwikkeling en vorming te verkrijgen. Deze verklaring is rond en duidelijk en de adressant, die in den aanhef van zijn adres tot grondslag van zijne beschouwing aan te nemen dat de woorden van het ontwerp de gewone beteekenis behouden, en door de ophelderingen in de Memorie van Toelichting vervat, geen ruimeren zin verkrijgen dan dien de algemeen aangenomene opvatting er aan geeft, heeft er met geene enkele sijllabe op geantwoord, hetgeen trouwens met den blik op de grondwet van 1848 ook zeer moeijelijk zou vallen. Immers deze heeft als beginsel opgenomen: gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen, vrijheid van godsdienst, vrije beweging en ontwikkeling der kerk in den Staat, behoudens het toezigt, dat zij zich houde binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten des Rijks; dat is: het *jus circa sacra*, in plaats van het zoo gevaarlijke *jus in sacra*. Al deze beginselen zijn zoo vele waarborgen voor het vrije kerkleven, waarborgen, dat én kerk én Staat binnen de grenzen hunner bevoegdheid blijven, en de zekerste middelen om te verhoeden, dat beide door op elkanders terrein te treden, in gedurige botsing komen. Ingevolge deze beginselen handelt de regering consequent, nu zij aan de kerk het haar competerende deel in het onderwijs — dat in de godsdienst — en aan den Staat het zijne, — het maatschappelijke onderrigt — verzekert. De Nederl. Staat toch bestaat uit eene verzameling van *burgers*, die allen, zonder onderscheid van denkwijze en geloof, gelijk zijn voor de wet. Uit dien hoofde is de Staat, ten aanzien der godsdienst *kleurloos*, onzijdig, onpartijdig. Hij kent daarom slechts *burgers*, geene *belijders*. Een *christelijke* Staat is naar mijne meening hetzelfde, als de bevoorregting eener belijdenis ten koste van burgerlijke gelijkheid. Aangezien nu de Staat slechts leden van dezelfde vereeniging, slechts burgers en geene belijders kent, en hij in zijn belang behoort zorg te dragen voor de rigtige opvoeding zijner burgers, zoo moet het onderwijs dat van zijnen kant en in zijn karakter van algemeenheid en gelijkheid wordt gegeven, bloot burgerlijk en vreemd van alle leerstellige bestanddeelen zijn. Zoodra zijn onderrigt eene bijzondere — hetzij christelijke of israelitische — kleur aanneemt, verandert hij het wezen zijne zamenstelling, en bedreigt hij feitelijk de grondwettige gelijkheid zijner leden en niet minder de heilige vrijheid van godsdienst. Acht men het noodig, het kind reeds vroeg in de kerkelijke leerbegrippen, het *criterium* van ieder kerkgenootschap, in te wijden, dan is de *kerk* dáár, om deze taak op te vatten en door een afzonderlijk onderrigt in het geloof datgene aan te vullen wat de gouvernementsschool als zoodanig niet mag, niet kan geven. Wil men het openbaar onderwijs met een godsdienstigen geest doortrekken, dan moet die godsdienst *algemeene* waarheden, zooals zij door *allen* worden beleden prediken, dan moet zij eene moraliteitsleer wezen, ontdaan van alle bijzondere kerkelijke leerbegrippen. Bij dergelijk onderwijs heeft de Staat *qua* Staat belang omdat zijne welvaart geheel afhangt van de meerdere of mindere mate van zedelijkheid en beschaving zijner leden. Maar de meerdere of mindere bevordering van het christelijk of eenig ander geloofsbeginsel onder de staatsburgers is eene zaak van bloot *kerkelijk* belang, waarin de staat zich niet kan of mag mengen. Daarin lag juist de dwaling der wet van 1806, die het christelijk beginsel in het openbaar onderwijs bragt, en langs dien weg den staat, die als zoodanig godsdienstloos is, in een der attributen van de christelijke kerk mengde. Er kan ook geen sprake zijn van nationale godsdienst of nationaal kerkleven. Zóó mag slechts de kerk spreken, die de natie als een menigte *belijders* beschouwt; maar de staat onderscheidt in haar niets, dan hetgeen ten aanzien der algemeene wetten moet worden onderscheiden, b. v. de kiesvoegdheid, de benoembaarheid tot gemeentelijke, provinciale en algemeene afgevaardigden enz. In zake van godsdienst in engeren zin kent hij niets dan een groot aantal individuen, die alle gelijke bescherming, gelijke regten, gelijke vrijheid genieten, tengevolge waarvan ieder kerkgenootschap tegenover hem slechts eene *gewone* vereeniging wordt. Men beroept zich op eene numerieke meerderheid van christelijke belijders; maar ook dit is eene dwaling. Ten opzigte van den staat en zijn onderwijs bestaat geene numerieke meerderheid uit een bijzonder *geloof* geboren. Slechts *burgers* nemen aan dat onderwijs deel en welke leerbegrippen deze als belijders aankleven, moet den staat onverschillig zijn. Wil de Kerk het kerkleven veredelen en leiden, dan moet zij dit niet met gebruik van staatsmiddelen en op staats-scholen, maar binnen *haren* kring en met *hare* middelen doen, namelijk: op godsdienstscholen. Men beroept zich mede op historische herinneringen, om te bewijzen dat het Nederlandsch volk eene Christennatie is, en als zoodanig regt heeft op een Christelijk onderwijs; maar die herinneringen hebben slechts *historische* waarde. Na 1796 hielden zij op *staatkundig* belang te hebben.

Met de plaatsing dezer regelen in haar veel gelezen dagblad zal de Redactie van »de Grondwet» verpligten

Haar Dienstw. Dienaar,
S. J. MOSCOVITER.

Leijden, December 1854.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 4 Januarij 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2½	59¾ ⅞ 23/16		Pct.	
Dito Certificat.	3	71 1/16 ⅛	*Hope* 1798/1816	5	100½
Dito Dito.	4	89¼ ⅝ ⅜	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening	4		Cert. 1831/1838	5	82½
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	85½
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rotschild*	2½	48⅞	Inschr. Assig.	5	
Frankrijk.			Certific. dito	6	57½
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18¼ 5/16	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	38			
D° Binnenl. s/m.	3	32¾	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.			Metaliek	5	62¾ ⅞
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	73⅛ ⅜
Portugal.			Dito Nation.	5	65 1/16 13/16
Londen nieuwe.	5	37 1/16 ⅛	Dito 1847	2½	82⅛
D° uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	82⅛

Polen Loten fl 600. *f* $136\frac{3}{4}$; Braz. bij Roths. p. s. 500 5 pct. $96\frac{3}{4}$; Mexic., te Lond. 3 pct. $20\frac{11}{16}$, $\frac{13}{16}$; dito Onb. $20\frac{11}{16}$, $\frac{13}{16}$; Ecuad. $2\frac{15}{16}$, $\frac{1}{16}$.

De beurs was heden over het algemeen bij weinig affaire iets beter gestemd zonder noemenswaardige verandering in de prijzen.

FRANKFORT, Dingsdag 2 Jan. Metalliek 5 pct. $64\frac{3}{8}$; Spanje binnenl. 3 pct. $31\frac{7}{8}$; dito 1 pct. $17\frac{7}{8}$; Wissel op Londen $98\frac{3}{8}$; dito Amst. $116\frac{1}{4}$; dito Parijs $92\frac{3}{4}$; dito Weenen $92\frac{3}{4}$.

LONDEN, Woensdag 3 Januarij. Consols op t. $90\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $90\frac{7}{8}$; N. Mexic. 3 pct. $20\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $20\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $5\frac{3}{4}$; Ecuador $3\frac{1}{2}$, $3\frac{3}{4}$; Sardinie 5 pct. 83; Spanje 3 pct. buit. 37; dito 1 pct. $17\frac{7}{8}$, $18\frac{1}{8}$; dito Certific. 5, $5\frac{1}{8}$; dito Passive $4\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 86; dito 5 pct. 97; Holl. 4 pct. 91; dito $2\frac{1}{2}$ pct. 60; Turksche leening $74\frac{1}{2}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.